

Gäller för: Verksamhet Neurosjukvård

Giltig från: 2026-06-01

Innehållsansvar: Fiorella Perona Mendoza, (fiope1), Sjuksköterska

Giltig till: 2028-05-27

Granskad av: Flera granskare finns - se efterlämnat

Godkänd av: Åsa Lundgren Nilsson, (asalu3), Verksamhetschef

Barn som anhöriga på avdelning 10-23

Förändringar sedan föregående version

Ny rutin

Innehållsförteckning

Förändringar sedan föregående version	1
Innehållsförteckning	1
Syfte	2
Bakgrund	2
Ansvar	3
Sekretess, tystnadsplikt och samtycke	3
Utförande.....	4
Relaterad information	6
Arbetsgrupp.....	7

Syfte

Syftet med denna rutin är att säkerställa att barn som anhöriga uppmärksammas samt erbjuds information, råd och stöd för att förebygga ohälsa.

Detta innebär att:

- Synliggöra barn i patientens närhet
- Stärka barnets egna resurser
- Ge stöd i att hantera situationen
- Samverka med relevanta aktörer vid behov

Bakgrund

Barn (0–18 år) har rätt till information, råd och stöd när en närstående är allvarligt sjuk, skadad eller avlider.

Rutinen grundar sig på:

- Hälso- och sjukvårdslagen (5 kap. 7 §)
- Patientsäkerhetslagen (6 kap. 5 §)
- Barnkonventionen

Begreppet *barn som anhöriga* omfattar även andra viktiga vuxna i barnets liv, såsom bonusföräldrar, familjehem, syskon samt andra närstående, exempelvis mor- eller farföräldrar eller annan viktig vuxen i barnets uppväxtmiljö.

Barn som inte får stöd riskerar psykisk ohälsa, skolsvårigheter och social isolering.

Ansvar

All vårdpersonal har ett gemensamt ansvar att uppmärksamma, informera och stödja barn som anhöriga.

Patientansvarig personal ansvarar för:

- Identifiera barn som anhöriga
- Dokumentera i journal
- Informera patient och barn utifrån samtycke
- Initiera stödinsatser

Teamansvar

- Barnperspektivet ska alltid beaktas
- Ansvar fördelas inom teamet

Sekretess, tystnadsplikt och samtycke

Vid arbete med barn som anhöriga ska gällande regler om sekretess och tystnadsplikt alltid beaktas. Detta innebär ingen förändring av patientsekretessen.

- Patientens samtycke krävs för att lämna ut information om patientens hälsotillstånd
- För att ge information till barnet krävs även samtycke från barnets vårdnadshavare
- Det är viktigt att ta reda på vem eller vilka som är barnets vårdnadshavare

Observera att vårdnadshavare inte alltid är biologiska föräldrar.

I vissa situationer kan samtycke inte inhämtas, till exempel om patienten är svårt sjuk eller saknar beslutsförmåga. Personal kan då behöva avstå från att lämna specifik information om patientens tillstånd.

Barnets behov ska alltid beaktas:

- Ge generell och åldersanpassad information

- Bekräfta barnets känslor
- Hjälpa barnet att hantera oro och frågor
- Förklara att viss information inte kan delas

Personal ska även:

- Motivera patient och familj att ge samtycke
- Förklara varför information och stöd är viktigt för barnet

Utförande

Identifiering och kartläggning

- Barn- och familjeformulär skickas till patient inför inskrivning
- Fråga alltid om minderåriga barn vid inskrivning
- Uppmärksamma även barn utanför hushållet
- Kartlägg barnets situation och ansvarig vuxen

Dokumentation

- Dokumentera i Melior under *Tillägg till patientbakgrund*
- Använd dokumentationsstödet “*Barnets rätt som anhörig*” ([VGR17781](#))

Vid insatser till barnet:

- Dokumentera även i barnets egen journal

Information till patient

- Informera om barns rätt till information och stöd
- Inhämta samtycke innan kontakt med barnet
- Stöd patienten i att informera barnet
- Erbjud informationsmaterial: [Barn som anhöriga - råd till föräldrar och andra vuxna.pdf](#)
- Uppmuntra åldersanpassad kommunikation

Information till barn

- Ge åldersanpassad, enkel och ärlig information
- Ge barnet möjlighet att ställa frågor
- Bekräfta barnets känslor och reaktioner
- Förtydliga att barnet inte bär skuld
- Erbjud vid behov informationsmaterial: [Barn som anhöriga - Hur känns det. När någon nära dig är allvarligt sjuk.pdf](#)

Inför barns möte med svårt sjuk närstående

- Informera patienten om att barnet kommer
- Säkerställ att patienten är ren och iordningställd
- Byt blodiga förband vid behov
- Skapa en trygg miljö genom att placera välkända föremål synligt (foto, teckningar)

För barnet:

- Barnet ska ha en trygg vuxen med sig
- Bemöt barnet positivt och bekräftande
- Ge barnet enkel uppgift vid behov
- Låt barnet vara nära patienten om möjligt
- Erbjud gosedjur eller leksak
- Skola och fritid kan fungera som frizon

Under och efter besök

- Bekräfta barnet och skapa trygg kontakt
- Bemöt lugnt och respektfullt
- Observera barnets reaktioner
- Anpassa delaktighet efter mognad
- Uppmuntra till frågor och samtal efter besöket
- Stöd närstående i fortsatt dialog
- Betona vikten av vardagsrutiner:

- Skola
- Fritidsaktiviteter

Stödinsatser och samverkan

Vid behov kontaktas kurator för stöd till barnet och familjen.

Kurator kan även samverka med:

- Skola
- Förskola
- Socialtjänst

Anmälningsskyldighet

Vid misstanke om att barn far illa:

- Orosanmälan ska göras till socialtjänsten ([Orosanmälan gällande barn och unga](#))
- Gällande riktlinjer ska följas
- Rådgör vid behov med kollega, chef eller kurator

Relaterad information

Barn- och familjeformulär, skickas till patient inför inskrivning för att identifiera barn i patientens närhet: [Barn som anhöriga](#)

Dokumentationsstöd "Barnets rätt som anhörig" stöd för strukturerad journalföring: [VGR17781](#)

Information och formulär/blankett för att göra en anmälan till socialtjänsten om barn som far illa eller misstänks fara illa: [Orosanmälan barn som far illa eller misstänks fara illa. - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen](#)

En kunskapssammanställning som ger fördjupad kunskap om temat Barn som anhöriga: [Barn som anhöriga Att uppmärksamma varje barn - Ett kunskapsunderlag.pdf](#)

Arbetsgrupp

Innehållsansvarig:

Fiorella Perona Mendoza (fiope1), Sjuksköterska

Granskare:

Emelie Gusdal (emegu13), Sjuksköterska

Linda Wahlström Andersson, Vårdenhetschef

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Neurosjukvård

Innehållsansvar: Fiorella Perona Mendoza, (fiope1),
Sjuksköterska

Granskad av: Linda Wahlström Andersson, (linan51),
Vårdenhetschef, Johan Ljungqvist, (johlj4), Sektionschef

Godkänd av: Åsa Lundgren Nilsson, (asalu3), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9906-1676734750-236

Version: 1.0

Giltig från: 2026-06-01

Giltig till: 2028-05-27